

14^ο Πανελλήνιο Συνέδριο Νοσημάτων Θώρακος

Αφορμή για ένα οδοιπορικό στη Θεσσαλονίκη

ΓΕΩΡΓΙΟΣ ΧΕΙΛΑΣ

Ιατρός, Συνεργάτης ΚΑΑ, Νοσοκομείο «Η Σωτηρία»

Η Θεσσαλονίκη αποτελεί έναν πολύ αγαπημένο προορισμό για όλους.

Η νύφη του Θερμαϊκού, η πρωτεύουσα της χώρας του Μεγάλου Αλεξάνδρου, είναι πάντα φιλόξενη με τους επισκέπτες της.

Η πόλη, φωτεινή και στολισμένη, μας υποδέχτηκε την 1η Δεκεμβρίου, ημέρα που ξεκινούσε και το συνέδριο. Ο καιρός ήταν ο κλασικός χειμωνιάτικος της Θεσσαλονίκης. Συννεφιά, υγρασία, ψιλόβροχο και ομίχλη, χωρίς αυτό να χαλά τη διάθεση του επισκέπτη.

Η χριστουγεννιάτικη ατμόσφαιρα και η ομορφιά της πόλης λειτούργησε ως αντίβαρο.

Οι εντυπώσεις από την πρώτη επίσκεψη στο συνεδριακό χώρο ήταν πολύ θετικές. Σε ένα ιστορικό ξενοδοχείο, το Makedonia Palace, ξεκινούσε το 14ο Πανελλήνιο Συνέδριο Νοσημάτων Θώρακος. Στην πραγματικότητα, η κορυφαία εγχώρια εκδήλωση του πνευμονολογικού χώρου επέστρεφε στη γενέτειρά του. Στη Θεσσαλονίκη, εκεί όπου ξεκίνησε και καθιερώθηκε ως θεσμός το 1984. Σήμερα, 2005 πια, το συνέδριο αυτό έχει πράγματι εξελιχθεί σε ένα σπουδαίο βήμα ανταλλαγής απόψεων μεταξύ των πνευμονολόγων, αλλά και ιατρών από συναφείς ειδικότητες που ασχολούνται με την αντιμετώπιση των νοσημάτων του θώρακα.

Πέμπτη 1 Δεκεμβρίου

Την πρώτη μέρα του συνεδρίου, Πέμπτη 1η Δεκεμβρίου, πραγματοποιήθηκαν δύο Εκπαιδευτικά Σεμινάρια υπό την αιγίδα και τη χορηγία της European Respiratory Society. Το πρώτο με θέμα "Asthma: From exposure to severe disease" και το δεύτερο με θέμα "Lung Cancer: New aspects in the treatment of Lung Cancer".

Και στα δύο σεμινάρια συμμετείχαν Έλληνες και ξένοι ομιλητές. Η διοργάνωσή τους ήταν άριστη και φυσικά πρόσφεραν γνώση στους συμμετέχοντες και περισσότερη αίγλη στο συνέδριο.

Το βράδυ της ίδιας ημέρας έγινε η τελε-

τή έναρξης του συνεδρίου, με πρώτη προσφώνηση αυτή του προέδρου της Οργανωτικής Επιτροπής, αναπληρωτή καθηγητή ΑΠΘ, κ. Κ. Ζαρογουλίδη. Την εναρκτήρια ομιλία έκανε ο πρόεδρος της ERS καθηγητής G. Viegi, με θέμα "Epidemiology of respiratory diseases in Europe".

Η πρώτη μέρα έκλεισε με το μουσικό πρόγραμμα από τη Χορωδία Κουφαλιών και τη δεξίωση υποδοχής.

Παρασκευή 2 Δεκεμβρίου

Την Παρασκευή 2 Δεκεμβρίου ξεκίνησαν οι κυρίως εργασίες του συνεδρίου. Σε τρεις ξεχωριστές αίθουσες του Makedonia Palace παρουσιάστηκαν ελεύθερες ανακοινώσεις και διεξήχθησαν στρογγυλά τραπέζια και ομιλίες.

Στην αίθουσα «Αριστοτέλης Ι» ξεχώρισε το στρογγυλό τραπέζι με θέμα "Lung cancer: Meet the experts" με τη συμμετοχή των Μ. Φρουδαράκη, Π. Κοσμίδη, Δ. Μισαηλίδου, Α. Παπαγιάννη, R. Pirker, Α. Ράπτη, G. Scagliotti, B. Perin, M. Tsuboi και Κ. Ζαρογουλίδη. Στους παρευρισκόμενους δόθηκε μια πλήρης εικόνα των σύγχρονων δεδομένων γύρω από τη διάγνωση και τη θεραπεία του καρκίνου του πνεύμονα. Ιδι-

αίτερη βαρύτητα δόθηκε στη θεραπευτική αντιμετώπιση των σταδίων IIIa και IIIb, σε ό,τι αφορά στο συνδυασμό χημειοθεραπείας, ακτινοθεραπείας και χειρουργικής αντιμετώπισης. Αν και δεν υπάρχει σαφής ομοφωνία πάνω σε αυτό το θέμα, φαίνεται πως οι περισσότεροι συμφωνούν σε προεγχειρητική θεραπεία (εισαγωγής) με χημειοθεραπεία ή ακτινοθεραπεία ή και συνδυασμό αυτών. Αν ο όγκος εμφανίσει ανταπόκριση, ο ασθενής οδηγείται στο χειρουργείο.

Στην αίθουσα «Αλέξανδρος ΙΙ» παρουσιάστηκαν ελεύθερες ανακοινώσεις με θέμα τις λοιμώξεις του αναπνευστικού και την παθοφυσιολογία της αναπνοής. Από τα στρογγυλά τραπέζια ξεχώρισε αυτό με θέμα «Μη επεμβατικός μηχανικός αερισμός σε ΜΑΦ». Αναφέρθηκε με λεπτομέρεια πώς θα γίνει η σωστή επιλογή μοντέλου MEMA, ποιες είναι οι ενδείξεις και οι αντενδείξεις εφαρμογής του και άλλες χρήσιμες πληροφορίες για ένα θέμα με το οποίο δεν υπάρχει ακόμη η απαιτούμενη εξοικείωση από ιατρικό και νοσηλευτικό προσωπικό.

Στην αίθουσα «Αμφιτρύων Ι» παρουσιάστηκαν ελεύθερες ανακοινώσεις που αφορού-

Εικόνα 1. Ο μεσαιωνικός Λευκός Πύργος.

Εικόνα 2. Η Ποτόνια.

Εικόνα 3. Το παλάτι του Γαλιέρου.

⇒ σαν στο κάπνισμα και τα επαγγελματικά νοσήματα.

Τέλος, στην αίθουσα «Αριστοτέλης II» παρουσιάστηκαν 87 αναρτημένες ανακοινώσεις χωρισμένες στις κλινικές ενότητες της ΧΑΠ και του άσθματος, της παθοφυσιολογίας της αναπνοής και της επείγουσας πνευμονολογίας, της ανοσολογίας του πνεύμονα και των διάχυτων διάμεσων πνευμονοπαθειών, των σύγχρονων απεικονιστικών και επεμβατικών ενδοσκοπικών τεχνικών, των επαγγελματικών νοσημάτων και της θωρακοχειρουργικής.

Σάββατο 3 Δεκεμβρίου

Το Σάββατο 3 Δεκεμβρίου, στην αίθουσα «Αριστοτέλης I», την παράσταση έκλειψε στο στρογγυλό τραπέζι των διάμεσων πνευμονοπαθειών ο καθηγητής U. Costabel. Στην ομιλία του με τίτλο "Controversies in the idiopathic interstitial pneumonias", επαναπροσδιόρισε την αξία του BAL και των άλλων ενδοσκοπικών μεθόδων σε σχέση με την ανοικτή βιοψία (εξέταση gold standard) στη διάγνωση των διαφόρων μορφών ιδιοπαθούς διάμεσης πνευμονίας και τόνισε τα πλεονεκτήματά τους.

Επίσης, στο δορυφορικό συμπόσιο για τη χρόνια αποφρακτική πνευμονοπάθεια, ξεχώρισε η ομιλία του καθηγητή B. Celli με θέμα "Disease Modifying Strategies". Ο καθηγητής προσέγγισε συνολικά τη χρόνια αποφρακτική πνευμονοπάθεια (ΧΑΠ) και πέρασε το μήνυμα ότι η νόσος δεν αφορά μόνο το αναπνευστικό σύστημα αλλά έχει επιδράσεις και στα υπόλοιπα συστήματα του ανθρώπινου οργανισμού. Επίσης τόνισε πως ο ιατρός δεν πρέπει να μένει μόνο στη σπιρομέτρηση και στην καταγραφή της FEV₁. Η ΧΑΠ χαρακτηρίζεται από ετερογένεια και ως εκ τούτου η αντιμετώπισή της θα πρέπει να εξατομικεύεται συνεκτιμώντας τους παράγοντες που συνθέτουν τον προτεινόμενο δείκτη βαρύτητας BODE index (Body Mass Index/

Obstruction/Dyspnea/Exercise - Δείκτης μάζας σώματος/Απόφραξη/Δύσπνοια/Άσκηση). Πέρασε αισιόδοξα μηνύματα, τονίζοντας πως η νόσος μπορεί να μην είναι πλήρως αναστρέψιμη αλλά μπορεί να θεραπευτεί σε ικανοποιητικό βαθμό.

Τέλος, αφού αναφέρθηκε στην αποτελεσματικότητα των βρογχοδιασταλτικών φαρμάκων, έδωσε χρήσιμες πληροφορίες για την επίδραση της χειρουργικής (Lung Volume Reduction Surgery) και του αποκλεισμού πάσχοντος λοβού με τη βοήθεια βρογχοσκοπίου (Bronchoscopic LVR) στην εξέλιξη της νόσου.

Στην αίθουσα «Αλέξανδρος II» ξεχώρισε το στρογγυλό τραπέζι με θέμα "Interventional bronchoscopy". Οι ομιλητές αναφέρθηκαν κυρίως στις σύγχρονες ενδοσκοπικές μεθόδους διάγνωσης (ενδοβρογχικής αναρρόφησης δια λεπτής βελόνης κατευθυνόμενης με υπέρηχους - βρογχοσκόπηση αυτοφθορισμού) και θεραπείας (φωτοδυναμική ενδοβρογχική θεραπεία - laser) των νοσημάτων του αναπνευστικού και ιδιαίτερα του καρκίνου του πνεύμονα.

Στην αίθουσα «Αμφιτρύων I» παρουσιάστηκαν ελεύθερες ανακοινώσεις με θέμα τη θωρακοχειρουργική.

Τέλος, στην αίθουσα «Αριστοτέλης II» παρουσιάστηκαν 88 αναρτημένες ανακοινώσεις χωρισμένες στις κλινικές ενότητες του καρκίνου του πνεύμονα, της αναπνευστικής ανεπάρκειας, των λοιμώξεων του αναπνευστικού συστήματος και της φυματίωσης.

Κυριακή 4 Δεκεμβρίου

Την Κυριακή 4 Δεκεμβρίου, τελευταία μέρα του συνεδρίου, στην αίθουσα «Αριστοτέλης I», οι σύνεδροι είχαν την ευκαιρία να παρακολουθήσουν ένα εξαιρετικά ενδιαφέρον και πρωτότυπο στρογγυλό τραπέζι με θέμα «Αντιπαραθέσεις στη σύγχρονη Πνευμονολογία». Οι καθηγητές E.

Ανευλαβής, Δ. Μπούρος, Σ. Κωνσταντόπουλος και Ν. Σιαφάκας αναφέρθηκαν στις αντιπαραθέσεις που υπάρχουν στη διαδικασία επίλυσης κλινικών προβλημάτων, για την αντιμετώπιση των διάχυτων πνευμονοπαθειών, των αποφρακτικών νοσημάτων και τη σύνταξη Επίσημων Οδηγιών και Θέσεων Ομοφωνίας.

Σε γενικές γραμμές, αυτά θα μπορούσαν να θεωρηθούν τα highlights του συνεδρίου. Θα πρέπει να τονιστεί πως και οι υπόλοιπες ελεύθερες ανακοινώσεις, ομιλίες και στρογγυλά τραπέζια χαρακτηρίστηκαν από υψηλή επιστημονική πληρότητα. Όλα αυτά δείχνουν πως το 14ο Πανελλήνιο Συνέδριο Νοσημάτων Θώρακος πέτυχε το στόχο του. Δηλαδή βοήθησε στην περαιτέρω σύσφιξη των συναδελφικών σχέσεων των συμμετεχόντων και έδωσε την ευκαιρία για ανταλλαγή απόψεων με σκοπό τη μελλοντική ανάπτυξη της Πνευμονολογίας.

Αλλά η μεγάλη πρόκληση ήταν αλλού: οι σύνεδροι σκόρπιζαν για να εξερευνήσουν την πόλη στα διαλείμματα του συνεδρίου. Αρκετοί το έκαναν ολημερίς. Η σοδεία πλούσια.

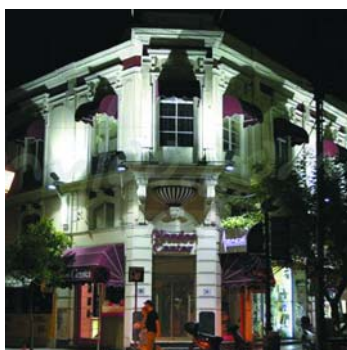
Ιστορική αναδρομή

Όσο συχνά κι αν επισκεφτεί κανείς τη Θεσσαλονίκη, πάντοτε αισθάνεται το ιδιαίτερο προνόμιο να βρίσκεται σε μια κοσμοπόλη, που ανά τους αιώνες έγινε το λιμάνι υποδοχής για πρόσφυγες και Έλληνες παλινοστούντες. Η Θεσσαλονίκη, η δεύτερη μεγαλύτερη πόλη της Ελλάδας, με πληθυσμό γύρω στο ένα εκατομμύριο κατοίκους, είναι μια από τις παλαιότερες πόλεις της Ευρώπης και, σύμφωνα με πολλούς Έλληνες, η ωραιότερη μεγάλη πόλη της χώρας. Αγκαλιάζει την ανατολική πλευρά του Θερμαϊκού και ο χαρακτήρας της καθορίζεται από τη σχέση της με τη θάλασσα που την καθρεφτίζει.

Με το πέρασμα των αιώνων έχει ζήσει ιστορικές αλλαγές, πολέμους και κατα-

Εικόνα 4. Κτίριο αραβικής επιρροής.

Εικόνα 5. Πολλά κομψά αρχοντικά σαν αυτό έχουν επιβιώσει, χαρίζοντας στην πόλη πολλά σημεία ομορφιάς.

Εικόνα 6. Η περιοχή Λαδάδικα.

Εικόνα 7. Η βυζαντινή εκκλησία Παναγία Αχειροποιίτος. ➔

↳ στροφές. Έχει καταφέρει όχι μόνο να επιζήσει αλλά και να διεκδικήσει τη θέση του πολιτισμικού, οικονομικού, πολιτικού και θρησκευτικού κέντρου των Βαλκανίων.

Με αυτή την έννοια η Θεσσαλονίκη αντανακλά τον παγκόσμιο Ελληνισμό.

Η περιπλάνηση σε αυτή μπορεί να πείσει τον επισκέπτη εύκολα.

Ιδρύθηκε το 315 π.Χ. από το Βασιλιά της Μακεδονίας Κάσσανδρο στη θέση ενός παλιού προϊστορικού καταυλισμού που χρονολογείται από το 2300 π.Χ. Ονομάστηκε Θεσσαλονίκη από τη γυναίκα του ιδρυτή και ταυτόχρονα αδελφή του Μεγάλου Αλεξάνδρου. Από τότε η Θεσσαλονίκη έγινε η ηγετική πόλη και το μεγαλύτερο εμπορικό λιμάνι της Μακεδονίας.

Κατά τη διάρκεια της ρωμαϊκής εποχής την επισκέφτηκε ο Απόστολος Παύλος για να διδάξει εδώ τη νέα θρησκεία. Αργότερα έστειλε και τις δύο πασίγνωστες επιστολές προς Θεσσαλονικείς, που ανήκουν στα λαμπρότερα κείμενα της ορθοδοξίας.

Κατά τη διάρκεια της βυζαντινής εποχής η Θεσσαλονίκη ήταν το πολιτιστικό και καλλιτεχνικό κέντρο, δεύτερο σε σπουδαιότητα μετά την Κωνσταντινούπολη σε ολόκληρη την αυτοκρατορία. Υπήρξε η γενέτειρα πολλών προσωπικοτήτων της βυζαντινής διανόησης. Μεταξύ αυτών και οι μοναχοί Κύριλλος και Μεθόδιος, οι οποίοι στάλθηκαν στη Ρωσία για να διδάξουν το χριστιανισμό στους Σλάβους. Παράλληλα οι ίδιοι δημιούργησαν και το σλαβικό αλφάβητο. Η πόλη εντάχθηκε στην οθωμανική κυριαρχία 24 χρόνια πριν από την Κωνσταντινούπολη, το 1430. Απελευθερώθηκε στις 26 Οκτωβρίου του 1912, που είναι και η επέτειος του αγίου προστάτη της, του Αγίου Δημητρίου. Κατά τη διάρκεια της περιόδου της οθωμανικής κυριαρχίας, στην πόλη της Θεσσαλονίκης γεννήθηκε ο Μουσταφά Κεμάλ Ατατούρκ.

Περιήγηση στην πόλη

Αν ξεκινήσει κανείς μια περιήγηση από

το κέντρο της πόλης θα σταθεί στη βυζαντινή εκκλησία της Αγίας Σοφίας. Η εκκλησία επιβεβαιώνει ότι η πόλη είναι το πρώτο ζωντανό μουσείο βυζαντινών θησαυρών, έξω από το Άγιο Όρος. Κατηφορίζοντας προς την παραλία θα βρει μπροστά του την οδό Αριστοτέλους, που ξεκινάει από τη λεωφόρο Εγνατίας και καταλήγει στην πλατεία Αριστοτέλους, στην προκουμαία της πόλης.

Η πλατεία Αριστοτέλους είναι η αρχιτεκτονική βιτρίνα της Θεσσαλονίκης, με μνημειώδη κτίρια που χρονολογούνται στις αρχές του 20ού αιώνα, και αποτελεί τον κεντρικό πεζόδρομο της πόλης.

Κατεβαίνοντας στην παραλία, θα δει μπροστά του το Λευκό Πύργο. Ο μεσαιωνικός Πύργος υπήρξε πάντα το σύμβολο της πόλης. Χτίστηκε το 1430 μ.Χ. μετά την κατάληψη της πόλης από τους Τούρκους. Είναι έργο Βενετών τεχνιτών. Αρχικά αποτέλεσε παράκτιο αμυντικό πύργο που συνέδεε το ανατολικό με το νότιο τείχος της πόλης, το οποίο κατεδαφίστηκε το 1866. Για αιώνες χρησιμοποιήθηκε ως φυλάκιο φρουρών και ως φυλακή. Σήμερα λειτουργεί ως μουσείο με διάφορες συλλογές εικόνων, τοιχογραφιών και άλλων τεχνουργημάτων, τα περισσότερα από τα οποία χρονολογούνται από τη βυζαντινή εποχή. Ανέναντί του βρίσκεται η Εταιρεία Μακεδονικών Σπουδών, ένα από τα πολιτιστικά ιδρύματα, που φιλοξενεί το Θέατρο Βορείου Ελλάδος και το διάσημο θίασό του.

Λίγο παρακάτω, μπροστά στην προκουμαία, βρίσκεται το μπρούτζινο άγαλμα του Μεγάλου Αλεξάνδρου, ο οποίος γεννήθηκε μερικά χιλιόμετρα δυτικά από τη Θεσσαλονίκη και οδήγησε τη Μακεδονία να κατακτήσει το μισό κόσμο που ήταν γνωστός μέχρι τότε.

Παρατηρώντας τα κτίρια, διαπιστώνει κανείς δυστυχώς πως το μεγαλύτερο μέρος της Θεσσαλονίκης καλύπτεται από λειτουργικά, τσιμεντένια και σε γενικές γραμμές άκομψα οικοδομήματα της δεκαετίας του 1960 και 1970. Παρόλα αυτά, πολύ κομψά

αρχοντικά έχουν επιβιώσει ανάμεσά τους, χαρίζοντας στην πόλη πολλά σημεία παράξενης ομορφιάς. Κτίρια αραβικής επιρροής αποτελούν απόδειξη της «δράσης των στοχαστικών προσαρμογών» που έχει καθορίσει τον πολιτισμό της Μεσογείου. Κτίρια που θα μπορούσαν κάλλιστα να βρεθούν στη Σεβίλλη ή στη Μαδρίτη.

Μεταξύ των αναρίθμητων μνημείων, δε διαφεύγει της προσοχής η ρωμαϊκή Αψίδα του Γαλλέριου ή Καμάρα, όπως την αποκαλούν οι ντόπιοι. Χτίστηκε στη ρωμαϊκή Εγνατία Οδό, που περνούσε από τη Θεσσαλονίκη σ' αυτό το σημείο. Ο Ρωμαίος αυτοκράτορας Γαλλέριος έκανε τη Θεσσαλονίκη πρωτεύουσα της Αυτοκρατορίας κατά τη διάρκεια της σύντομης βασιλείας του, το 300 μ.Χ., και έχτισε φαντασμαγορικά παλάτια, ιππόδρομους και δημόσια κτίρια. Το παλάτι βρίσκεται σε αρκετά καλή κατάσταση, δίπλα στο Λευκό Πύργο.

Ο Γαλλέριος έχτισε επίσης και τη Ροτόντα με τέτοιο τρόπο που να μοιάζει με το ρωμαϊκό Πάνθεο. Μετατράπηκε τον 4ο αιώνα σε εκκλησία και από τότε παρέμεινε έτσι. Ο θόλος του κτιρίου έχει ύψος 30 μέτρα. Λίγο παρακάτω από την Καμάρα μπορεί κανείς να δει τη Ρωμαϊκή Αγορά, στην οποία γίνονται ακόμη ανασκαφές.

Ήρθε η ώρα να ανηφορίσετε προς το Κάστρο. Χτισμένο γύρω από τη Θεσσαλονίκη από το Βυζαντινό Αυτοκράτορα Θεοδοσίο, το 390 μ.Χ., παραμένει μέχρι σήμερα και περιστοιχίζει το μεγαλύτερο μέρος της κεντρικής πόλης.

Και βέβαια υπάρχουν και τα Λαδάδικα. Η περιοχή Λαδάδικα, περίπου 200 μέτρα ανατολικά από την πλατεία Αριστοτέλους, ήταν το εμπορικό και βιομηχανικό κέντρο της πόλης για ένα μεγάλο μέρος του 20ού αιώνα. Η περιοχή παρήκμασε και εξελίχθηκε σε κακόφημη συνοικία. Στις αρχές του 1990 τα περισσότερα από τα παραδοσιακά βιομηχανικά οικοδομήματα ανακαινίστηκαν και μετατράπηκαν σε δημοφιλή εστιατόρια, καφέ και κλαμπς. Το Βυζαντινό

Εικόνα 8. Μέρος της Ρωμαϊκής Αγοράς.

Εικόνα 9. Η Αψίδα του Γαλλέριου ή Καμάρα.

Εικόνα 10. Είσοδος στο κάστρο.

➔ Μουσείο της Θεσσαλονίκης είναι από τα δημοφιλέστερα και καλύτερα μουσεία της χώρας. Η συλλογή του είναι ασύγκριτη παγκοσμίως. Ο διατηρημένος ναός του Αγίου Αθανασίου είναι μοναδικός και αποτελεί το καμάρι του μουσείου.

Αν θελήσει ο επισκέπτης να ολοκληρώσει το βυζαντινό παζλ της πόλης θα βρεθεί στη βυζαντινή εκκλησία Παναγία Αχειροποίητος (Εκκλησία της Παναγίας που χτίστηκε χωρίς χέρια) στο κέντρο της Θεσσαλονίκης. Τέλος θα επισκεφθεί τη Μονή Βλατάδων, ένα βυζαντινό μοναστήρι του 14ου αιώνα, στην Άνω Πόλη. Χτίστηκε από τη μεριά που ο Απόστολος Παύλος κήρυξε το χριστιανισμό στους Θεσσαλονικείς.

Η Θεσσαλονίκη σήμερα είναι μία εμπορική πόλη που κυριαρχεί σε όλα τα επίπεδα ζωής στη Βόρεια Ελλάδα και γρήγορα ανέρχεται σε εμπορικό και διαχειριστικό κέντρο των Βαλκανίων. Οι περισσότεροι Έλληνες τη θεωρούν τη ρομαντική μεγαλούπολη του βορρά, που έχει εξαιρετικό φαγητό, ωραίους ανθρώπους και απίθανα ηλιοβασιλέματα.

Είναι πασίγνωστη για το καλό φαγητό και τη νυχτερινή ζωή σε όλη την Ελλάδα. Η

κουζίνα της Θεσσαλονίκης είναι επηρεασμένη από τις γεύσεις της Μικράς Ασίας, γιατί ένας μεγάλος αριθμός προσφύγων εγκαταστάθηκε μετά το 1922 στην πόλη. Οι εκατοντάδες ταβέρνες και τα πολλή εστιατόρια προσφέρουν πρώτης ποιότητας φαγητό.

Η νυχτερινή ζωή συγκεντρώνεται γύρω από την Πλατεία Αριστοτέλους με τα πολλή μπαρ και καφέ στους γύρω δρόμους, στην περιοχή Λαδάδικα το χειμώνα και γύρω από το αεροδρόμιο το καλοκαίρι.

Το συγκρότημα Μύλος, στα δυτικά προάστια και κοντά στον αυτοκινητόδρομο που οδηγεί στην Αθήνα, αποτελεί ένα ορόσημο στην ιστορία της νυχτερινής ζωής της πόλης.

Σήμερα, μαζί με όλα τα καλά της, κουβαλά και τα αρνητικά μιας μεγαλούπολης: το κυκλοφοριακό της, την ηχορύπανση, την άναρχη δόμηση σε πολλή σημεία. Μα πάνω απ' όλα, αυτό που την πληγώνει, που την προσβάλλει βάνουσα και την κακοποιεί είναι αυτό που κάποτε ήταν καμάρι της: το λιμάνι.

Η Θεσσαλονίκη ήταν πόλη λιμάνι από την ίδρυσή της. Οι εγκαταστάσεις της πρώ-

της προβλήτας με τις μεγάλες αποθήκες έγιναν από το 1886 έως το 1904. Το λιμάνι της την έκανε το εμπορικό κέντρο των Βαλκανίων και, στην πραγματικότητα, διαχρονική πρωτεύουσά της. Τραγούδια λαϊκά γράφτηκαν για τη νύφη του Θερμαϊκού. Γενιές ολόκληρες απόλαυσαν μια βόλτα στην παραλιακή λεωφόρο.

Σήμερα; Το λιμάνι της Θεσσαλονίκης έγινε ένας απέραντος σκουπιδότοπος. Είναι απίστευτο αλλά αληθινό, πόσο βρώμικο και αντιαισθητικό είναι. Προσβάλλει την ίδια την πόλη, τους κατοίκους της, τις Αρχές της, αλλά και τους επισκέπτες της. Δεν μπορεί κανείς να κατανοήσει για ποιο λόγο υπάρχει τόση αδιαφορία για ένα θέμα τόσο σημαντικό. Ας ελπίσουμε ότι γρήγορα θα γίνει κάτι...

Αυτό ήταν το μόνο μελανό σημείο της τετραήμερης περιήγησής μας στη Θεσσαλονίκη. Κρατήσαμε στο μυαλό μας τη χριστουγεννιάτικη πλατεία Αριστοτέλους, την Καμάρα με τις αχνές μορφές των θριάμβων, το Κάστρο με τις βυζαντινές σκιές και τις υγρές φυλακές, τα Λαδάδικα της νεοιλαίας, αλλά πολύ περισσότερο το θρόισμα από τους ήχους της πανάρχαιας πολιτείας. **1**